

छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान
योजना २०१७ (राज्यस्तर) (२४३५ ००८२) या
योजनेसाठी निधी वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोदयोग विभाग
शासन निर्णय क्र.संकिर्ण१०२३/प्र.क्र.७६/२-स
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०३ नोव्हेंबर २०२३

संदर्भ :-

- १) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोदयोग विभाग क्र. कृकमा ०६१७/प्र.क्र.१२७/२-स, दि २८.०६.२०१७.
- २) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोदयोग विभाग क्र. कृकमा ०६१७/प्र.क्र.१२७/२-स, दि ०९.०५.२०१८.
- ३) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक, क्र. अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४० /अर्थ-३, दि. १२.०४.२०२३
- ४) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था यांचे पत्र क्र.कृषीपत-०६/छशिमशोसयो २०१७ रियाक्र. ९८०८-२०२२/२०२३..क. दि.२३.१०.२०२३.

प्रस्तावना :-

राज्यामध्ये सन २००९-१० पासून असलेल्या सततच्या दुष्काळ व नापिकीमुळे कर्जबाजारी झालेल्या शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी शासन निर्णय दि.२८.०६.२०१७ अन्वये “छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजना २०१७” घोषित करण्यात आलेली आहे. सद्यःस्थितीत सदर योजनेअंतर्गत एकुण ५०.६० लाख कर्ज खात्यांना रक्कम रु. २४,७३७ कोटी रकमेचा लाभ मंजूर करण्यात आला आहे व प्रत्यक्षात ४४.०४ लाख कर्जखात्यामध्ये रक्कम रु. १८,७६२ कोटी वितरीत करण्यात आली आहे. सदर योजनेअंतर्गत पात्र ठरलेल्या उर्वरीत कर्जखात्यांना लाभ देणे प्रस्तावित आहे.

तथापि, सदर योजनेचा लाभ न मिळाल्याने श्री. भाऊसाहेब बजरंग पारखे व श्रीमती कांताबाई हरिभाऊ हळनोर यांनी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ - औरंगाबाद येथे रीट याचिका क्र.९८०८/२०२२ दाखल केली होती. मा. उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ - औरंगाबाद यांनी दिनांक २७.०९.२०२२ रोजीच्या आदेशान्वये याचिकाकर्त्याना छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजना २०१७ या योजनेचा लाभ देण्याबाबत निर्देश दिले आहेत. तथापि, सदर योजनेचे पोर्टल माहे सप्टेंबर २०१९ पासून कार्यान्वित नसल्याने मा. उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार याचिकाकर्त्याना अद्याप लाभ देण्याची कार्यवाही करणे शक्य झाले नाही. त्यानुसार योजनेचा लाभ न मिळाल्याने याचिकाकर्त्यानी मा. उच्च न्यायालयात अवमान याचिका क्र. १५०/२०२३ दाखल केली. सदर अवमान याचिकेच्या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करण्यासाठी किमान ३ ते ४ महिन्यांचा कालावधी आवश्यक असल्याने शासनामार्फत मा. उच्च न्यायालयात दि. २७.०६.२०२३ रोजी सिव्हील अॅप्लिकेशन क्र. ८२५६/२०२३ दाखल करण्यात आले.

सदर सिव्हील अॅप्लिकेशनच्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांनी दिनांक १५.०९.२०२३ रोजीच्या सुनावणीवेळी याचिकाकर्त्याना छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजना २०१७ या योजनेचा लाभ देण्याच्या अनुषंगाने शासन स्तरावर केलेल्या कार्यवाहीची माहिती सादर करण्याबाबत निर्देश दिले आहेत. तथापि, सदर योजनेचे पोर्टल कार्यान्वित नसल्याने सदर योजनेच्या अटी व शर्तानुसार याचिकाकर्ते शेतीबाबू उत्पन्नातून आयकर भरत नसल्याचे व भविष्यात पोर्टल सुरु झाल्यानंतर शेतीबाबू उत्पन्नातून आयकर भरत असल्याचे निष्पत्र झाल्यास सदर योजने अंतर्गत मिळालेली संपूर्ण कर्जमाफीची रक्कम शासनास परत करतील असे हमीपत्र त्यांच्याकडून लिहून घेण्यात आले आहे. त्यानुसार याचिकाकर्त्याना योजनेचा लाभ देण्याच्या अनुषंगाने सहकार आयुक्त व निबंधक, पुणे यांनी संदर्भ क्र.३ च्या

पत्रान्वये सदर योजनेसाठी रु.१,३१,२८७ इतका निधी वितरीत करण्याचा प्रस्ताव सादर केला आहे. त्यानुसार निधी वितरीत करण्याबाबत शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाकडील कार्यक्रम खर्चाच्या योजनेअंतर्गत मंजूर निधीपैकी रु.१,३१,२८७ (रु. एक लाख एकतीस हजार दोनशे सत्याएँशी फक्त) एवढा निधी छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजना, २०१७ (राज्यस्तर), (२४३५ ००८२) या योजनेअंतर्गत ३३, अर्थसहाय्य या या बाबीसाठी वितरीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर तरतूद खर्च करण्यासाठी (१०००४) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे अधिनस्त उपनिबंधक (अंदाज व नियोजन), सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे. तसेच लेखाधिकारी, अधिन सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषीत करण्यात येत आहे. सदर निधी आहरण करून वेळेत खर्च होईल याची दक्षता सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घ्यावी. तसेच या बाबतचा अहवाल व खर्चाची माहिती वेळोवेळी शासनास पाठवावी.

३. सदर रक्कम मागणी क्रमांक व्ही-०२, २४३५ - इतर कृषीविषयक कार्यक्रम, ००,६०-इतर,(१०१) शेतकऱ्यांसाठी कर्जमाफी योजना, छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजना, २०१७ (राज्यस्तर) (२४३५ ००८२), ३३ अर्थसहाय्य (दत्तमत) या लेखाशिर्षाखालील सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षासाठी उपलब्ध असलेल्या तरतूदीमधून खर्च करण्यात यावा.

४. सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाच्या दि. १२.०४.२०२३ रोजीच्या परीपत्रकातील नमुद केलेल्या तरतुदींच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२३११०३१७०३५८१६०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राहुल शिंदे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) महालेखाकार महाराष्ट्र-१, मुंबई.
- ३) महालेखाकार महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- ४) विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था (सर्व)
- ५) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था (सर्व)
- ६) वित्त विभाग (अर्थसंकल्प-१३/ व्यय-२), / नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) जिल्हा कोषागार अधिकारी (पुणे).
- ९) अवर सचिव (कार्यासन १७-स), सहकार, पणन वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) निवडनस्ती (कार्यासन २-स).